

HSN 2011

Lesidee DWVDNT - Een woordenreis rond de wereld*Kathleen Art, Jan T'Sas***Vak/leerdomein**

Nederlands, wereldoriëntatie

Vakoverschrijdend

Sociale vaardigheden, leren leren

Doelgroep

Aanpasbaar concept voor leerlingen van de basisonderwijs derde graad/groep 7-8 of secundair/voorgezet onderwijs, derde graad

Synopsis

De leerlingen krijgen een aantal uit het Nederlands overgenomen woorden uit verschillende continenten. Ze onderzoeken betekenis, vorm, herkomst, gebruik e.d. van deze woorden en schrijven hierover per woord een tekst uit, waaraan ze multimediale elementen toevoegen. Ze gieten het geheel in een Prezi-presentatie voor de hele klas (zie: <http://prezi.com>)

Beschrijving

1. Op een wereldbol kleven 24 gekleurde post-its met telkens een vreemd woord. Elk woord kleeft op het land of regio waar het momenteel wordt gebruikt.
2. De leerlingen worden in groepen ingedeeld. Elke groep verzamelt zes woorden, één uit elke continent (waarbij Zuid- en Noord-Amerika apart staan).
3. De groep gaat op onderzoek in DWVDNT: wat betekent dit woord? Hoe is het woord op die locatie terechtgekomen? Hoe komt het aan zijn huidige vorm/betekenis? Hoe wordt het woord vandaag de dag gebruikt? Enz. Per woord worden bovendien multimediale elementen opgezocht die de informatie illustreren of verduidelijken. : filmpje, geluidsfragment, bijkomende info op website ... Daarvoor zoeken de leerlingen eventueel ook buiten DWVDNT
4. De leerlingen schrijven per woord een tekst uit waarin alle opgezocht informatie verzameld wordt. De precieze lengte van elke tekst hangt af van het onderwijsniveau en van de doelen die de leraar met deze opdracht wil bereiken.
5. De leerlingen brengen teksten en multimediale elementen samen in een Prezi-presentatie. Ze geven die op die manier vorm dat ze een woordenreis rond de wereld wordt.
6. Voor de evaluatie kan gekozen worden voor klassikale presentatie met peer evaluation, maar de leerlingen kunnen ook de opdracht krijgen om elkaars prezi-presentatie in groepen te bekijken (bv. in het computerlokaal) en per werkstuk een beoordelingssteekkaart in te vullen.

Achtergrondinformatie

- Te vinden in DWVDNT:
  - o uitleg over de ta(a)l(en) die in elk bezocht land wordt gesproken + sporen van het Nederlands daarin;
  - o link met de historiek van het Nederlands: wanneer en hoe is het Nederlands in andere talen in de wereld terechtgekomen;
  - o Eventueel beeldmateriaal (bv. Lanoye in het Afrikaans).
- Elders op te zoeken:
  - o Foto's, filmpjes met taalinfo uit de bezochte landen;
  - o Idem: geluidsfragmenten (hoe klinkt die taal);
  - o Nederlands in de literatuur aldaar.

Doelen (eindtermen Vlaanderen)

1. Lager onderwijs

Nederlands - Taalbeschouwing

De leerlingen zijn bereid om vanuit een concrete context te reflecteren over de volgende aspecten van taal:

- klankniveau
- woordniveau (woordvorming)

De leerlingen zijn bereid om te reflecteren over taal en over taalgebruik.

Wereldoriëntatie - Ruimte

Ruimtelijke ordening/bepaaldheid

De leerlingen

kunnen in de realiteit op een gepaste kaart een landelijke, stedelijke, toeristische en industriële omgeving herkennen en van elkaar onderscheiden.

kunnen aspecten van het dagelijks leven in een land van een ander cultuurgebied vergelijken met het eigen leven.

Brongebruik

De leerlingen kunnen op hun niveau verschillende informatiebronnen raadplegen.

2. Secundair onderwijs

Nederlands

Lezen

De leerlingen kunnen op structurerend niveau formuleren en administratieve teksten voor een onbekend publiek lezen.

De leerlingen kunnen op beoordelend niveau teksten met studiedoeleinden voor onbekende leeftijdgenoten lezen.

De leerlingen kunnen niet-fictionele teksten voor een onbekend publiek op beoordelend niveau lezen: informatieve teksten, inclusief informatiebronnen zoals schema's en tabellen, verslagen, hypertexten en uiteenzettingen;

De leerlingen kunnen verschillende strategieën aanwenden om aan onbekende woorden betekenis toe te kennen.

De leerlingen zijn bereid om:

- lezend informatie te verzamelen over een bepaald onderwerp;

- de verkregen informatie aan eigen kennis en inzicht te toetsen en te vergelijken met informatie uit andere bronnen;
- te reflecteren op inhoud en vorm van de teksten;

Schrijven

De leerlingen kunnen op structurerend niveau voor een onbekend publiek tekstsoorten schrijven zoals: schema's en samenvattingen van gelezen en beluisterde informatie

De leerlingen kunnen voor een onbekend publiek op beoordelend niveau tekstsoorten schrijven zoals: gedocumenteerde en beargumenteerde teksten.

Bij de planning, uitvoering van en bij de reflectie op hun schrijftaken kunnen de leerlingen:

- hun eigen schrijfdoel(en) bepalen;
- hun bedoeld publiek bepalen;
- hun tekstsoort bepalen;
- hun voorkennis inzetten;
- gericht informatie zoeken, ordenen en verwerken;
- inhouds- en vormconventies van de taal verzorgen;
- lay-out verzorgen;
- gebruik maken van ICT.

De leerlingen zijn bereid om:

- te schrijven;
- schriftelijk informatie te verstrekken;
- te reflecteren over inhoud en vorm van hun eigen schrijfproces en -product;
- taal, indeling, spelling, handschrift en lay-out te verzorgen.

Taalbeschouwing

De leerlingen kunnen volgende verschijnselen in het taalgebruik herkennen en benoemen: register, sociaal bepaalde varianten, regionale varianten, vaktalen;

De leerlingen kennen de verschillende strategieën om aan onbekende woorden betekenis toe te kennen en kunnen die hanteren. Het gaat om het gebruik van:

- de context;
- de eigen voorkennis;
- de principes van woordvorming (afleiding, samenstelling, kennis van vreemde talen);
- het woordenboek.

De leerlingen zijn bereid om over hun taalgebruik na te denken.